

Onderwerp: Herstructurering Presikhaaf Bedrijven

Ons kenmerk: 13rv000076

Programma(speerpunt): Leren & Werken

Nummer: 8

Elst, 4 juni 2013

AAN DE RAAD

1. Samenvatting

Het Algemeen Bestuur (AB) van Presikhaaf Bedrijven heeft op 24 april 2013 een voorgenomen besluit genomen over de herstructurering van Presikhaaf Bedrijven en is voornemens op 26 juni een definitief besluit te nemen.

Het voorgenomen besluit houdt het volgende in:

1. Te kiezen voor een opsplitsing van Presikhaaf Bedrijven in een entiteit voor Beschermd Werken en een entiteit voor Arbeidsmarkttoeleiding.
2. De daarmee samenhangende reorganisatie in gang te zetten.
3. De directie opdracht te geven de overige onderdelen (zoals in Stip op de horizon) nader uit te werken in het licht van het sociaal akkoord en deze in het najaar aan het Algemeen Bestuur voor te leggen.
4. Dit voorgenomen besluit aan de raden te sturen met het verzoek voor 15 juni hun gevoelens kenbaar te maken.

Sinds 2012 geldt de garantieomzetregeling (GOR) voor de deelnemende gemeenten. Het AB van Presikhaaf vraagt de deelnemende gemeenten akkoord te gaan met een verlenging van de garantieomzetregeling voor een periode van twee jaar. Voor 2013 is aan iedere gemeente een concrete taakstelling voorgelegd.

Omdat de reguliere raadscyclus niet paste bij de door het AB gekozen doorlooptijd is in overleg met het presidium een alternatieve aanpak overeengekomen. 21 mei is er tijdens de politieke avond een informatiebijeenkomst over de herstructurering georganiseerd. De input die u naar aanleiding van deze avond heeft gegeven is in de voorliggende stukken verwerkt.

2. Waarom naar de raad

De gemeente Overbetuwe is een van de deelnemende gemeenten in het werkvoorzieningschap Presikhaaf Bedrijven. De raad heeft de mogelijkheid haar gevoelens over het voorgenomen besluit kenbaar te maken.

3. Doelstelling en beoogd meetbaar effect

In het Algemeen Bestuur van Presikhaaf Bedrijven van 24 april jl. is een aantal voorgenomen besluiten aan de orde geweest waarover uw gevoelens wordt gevraagd. Het betreft de volgende zaken:

- het opsplitsen van Presikhaaf in twee entiteiten;
- het voornemen om de Garantie Omzet Regeling voor twee jaar te continueren.

Het AB heeft u gevraagd om voor 15 juni aanstaande uw gevoelens kenbaar te maken zodat het AB op 26 juni aanstaande een definitief besluit kan nemen.



4. Argumenten en alternatieven

Voorgenomen besluit 1 en 2

- Te kiezen voor een opsplitsing van Presikhaaf Bedrijven in een entiteit voor Beschermd Werken en een entiteit voor Arbeidsmarkttoeleiding.
- De daarmee samenhangende reorganisatie in gang te zetten.

Advies

Wij stellen u voor als gevoelen uit te spreken dat u positief staat ten opzichte van de opsplitsing van Presikhaaf in twee entiteiten en de daarvoor benodigde reorganisatie.

Argumentatie

1. U steunde al eerder onder voorwaarden de visie, richting en doelstellingen uit Stip op de Horizon.

Dit is uitgewerkt in de memo Modernisering Sociale Werkvoorziening Presikhaaf Bedrijven (12int01370).

2. De splitsing beperkt de (financiële) risico's voor de deelnemende gemeenten. Met de herstructurering naar twee entiteiten is beoogd meer mensen buiten Presikhaaf te plaatsen, de financiële tekorten te beperken en de eigen activiteiten af te bouwen waardoor de (financiële) risico's bij de deelnemende gemeenten verkleind worden. De gemeente Overbetuwe is (op basis van de verdeling van de GR-bijdrage voor het jaar 2012) voor 6,62% risicodragend.
3. De opsplitsing in twee entiteiten ligt in lijn met de uitkomsten uit de WAT- en HOE-rapportages en de ontwikkelingen rond de Participatiewet en het Sociaal Akkoord.
4. Het voorgenomen besluit beperkt zich tot de huidige Wsw. Hierdoor hebben de gemeenten de handen vrij om een strategische koers voor Presikhaaf te bepalen. Het voorgenomen besluit van het Algemeen Bestuur van Presikhaaf Bedrijven gaat nadrukkelijk *niet* over de toekomst van Presikhaaf Bedrijven zoals verwoord in de 'Stip op de horizon'. Door de herstructurering los te koppelen van de Stip op de horizon en te beperken tot de huidige WSW hebben de deelnemende gemeenten voldoende ruimte om zelf strategische keuzes te maken. Er is nog buitengewoon veel onzekerheid over de wetgeving als gevolg van het Sociaal Akkoord. Het Kabinet gunt zichzelf de tijd tot het voorjaar van 2014 om de betreffende wetgeving rond te krijgen.
5. Verdere verschuiving van de besluitvorming leidt tot een latere startdatum. De reorganisatie kan dan niet op 1 januari 2014 doorgevoerd worden. Ook leidt dit tot onzekerheid en onrust bij de medewerkers van Presikhaaf.
6. De splitsing past in de huidige GR structuur. Uit het advies van het juridisch onderzoek blijkt dat de huidige juridische entiteit geen belemmering vormt voor het recent voorgenomen besluit over de herstructurering van de organisatie van Presikhaaf Bedrijven.

Voorgenomen besluit 3

De directie opdracht te geven de overige onderdelen (zoals in Stip op de horizon) nader uit te werken in het licht van het sociaal akkoord en deze in het najaar aan het Algemeen Bestuur voor te leggen.

Advies

Wij stellen u voor als gevoelen uit te spreken dat u instemt met een nadere uitwerking van de Stip op de horizon door Presikhaaf. Dit kan gemeenten helpen bij het maken van keuzes in het sociale domein. De voorgestelde termijn is te optimistisch. Wij stellen voor een helder en

voor de deelnemende gemeenten haalbaar beslismoment te kiezen waarop de strategische koers voor Presikhaaf helder moet zijn en hierna pas de Stip op de Horizon te behandelen.

Argumenten

1. Gemeenten zijn eerst zelf aan zet om een strategie te bepalen.

De keuze over de toekomst van Presikhaaf Bedrijven is afhankelijk van door gemeenten gemaakte keuzes voor het sociaal domein en van regionale samenwerkingsmogelijkheden hierin. In de recent door de raad aangenomen lokale sociaal-maatschappelijke visie staan belangrijke uitgangspunten centraal die bij het bepalen van een visie op de Participatiewet en de strategische koers van Presikhaaf leidend zullen zijn: één loket voor alle hulpvragen, één integrale aanpak per gezin, maatwerk en uitvoering van de hulpvragen dicht bij de inwoners. Bij de behandeling van de begroting 2013 van Presikhaaf is aangegeven dat de raad een verplichte inzet van vrijwel alle re-integratiemiddelen bij Presikhaaf onwenselijk vindt.

2. Er is nog veel onduidelijkheid over de wetgeving als gevolg van het Sociaal Akkoord. Het kabinet neemt tot het voorjaar van 2014 de tijd om de betreffende wetgeving rond te krijgen. Dit is van invloed op het bepalen van de visie en strategie.

3. Uitstel van de strategische koers van Presikhaaf is juridisch mogelijk.

Uit het advies van het juridisch onderzoek blijkt dat de huidige juridische entiteit geen belemmering vormt voor het recent voorgenomen besluit over de herstructurering van de organisatie van Presikhaaf Bedrijven. Pas wanneer de koers helder is kan de passende juridische vorm bepaald worden. Dit heeft wel als consequentie dat de opheffing van de huidige GR op 1 januari 2015 geen haalbare kaart is. Zorgvuldigheid gaat hier boven snelheid.

Voorgenomen besluit garantieomzetregeling

Verlenging van de garantieomzetregeling voor een periode van twee jaar.

Advies

Wij stellen u voor in te stemmen met een verlening van de garantieomzetregeling voor een periode van twee jaar. We adviseren u hierbij aan te geven dat het om een tijdelijke regeling gaat.

Argumenten

1. De garantieomzetregeling is een tijdelijke regeling.

Wij gaan er vanuit dat de huidige regeling op 31 december 2014 kan worden beëindigd. Dit enerzijds vanuit de gedachte dat op 1 januari 2015 naar verwachting de Participatiewet zal worden ingevoerd, waardoor het accent maximaal komt te liggen op het zo regulier mogelijk laten werken van WSW'ers. Anderzijds vanuit de gedachte dat de genomen en te nemen herstructureringsmaatregelen de financiële noodzaak van een GOR overbodig maken.

2. De garantieomzetregeling biedt zekerheid ten aanzien van omzet van gemeenten.

De regeling biedt voor Presikhaaf bedrijven enige mate van zekerheid op het verkrijgen van opdrachten vanuit de deelnemende gemeenten, naast de reguliere opdrachten vanuit de markt. Ook biedt het de gemeenten enig houvast in het licht van de gewenste verlaging van de bijdragen in de exploitatietekorten.

3. De garantieomzetregeling heeft geleid tot een positievere houding tussen gemeenten en Presikhaaf.

De garantieomzetregeling heeft geleid tot een bijdrage aan het bewustzijn van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het inzetten van het instrument van de sociale werkvoorziening. Weliswaar is in 2012 niet de gewenste omzet behaald, er is wel een



gunstig perspectief voor de komende jaren voor een omzetverhoging en het effect daarvan op het exploitatieresultaat.

Overige gevoelens

Wij willen u voorstellen ook onderstaande punten te betrekken bij uw gevoelens aan Presikhaaf.

- In een motie heeft u aangegeven dat de transitiekosten niet meer dan € 16 mln. zouden mogen bedragen. De uitkomsten van het onderzoek naar de transitiekosten wijzen uit dat de transitie € 22 mln. zal bedragen. De gemeente heeft dus weinig invloed gehad op het herstructureringsproces.
- Gezien de financiële risico's die de deelnemende gemeenten lopen bij de tekorten van Presikhaaf, is het raadzaam meer inzicht te krijgen in de maatregelen die Presikhaaf neemt om de kosten te beheersen en de omzet te verhogen. Dit heeft u bij de behandeling van de begrotingen van 2012 en 2013 aangegeven. U heeft aangegeven vanaf 2015 een meerjarenperspectief te willen zien met een Plaatsingsbedrijf dat winst maakt en Beschermd Werken, dat minimaal budgetneutraal is. Hierbij is het nodig tijdig en periodiek geïnformeerd te worden over de ontwikkeling van de opbrengsten (loonwaarde) en kosten per WSW'er, gespecificeerd binnen de twee entiteiten zodat goed onderbouwde keuzes gemaakt kunnen worden.
- Door een van de raadsfracties is ingebracht meer inzicht te willen krijgen in de positie van Presikhaaf ten opzichte van andere SW-bedrijven en hoe deze verbeterd zou kunnen worden. Zo kent onze regio een relatief hoog aantal WSW-ers en Wajongers per aantal inwoners. Dit kan in de toekomst leiden tot een relatief kleiner participatiebudget. Ook zijn er wellicht meer besparingen te behalen bij de ondergrens door bijvoorbeeld een adequaat alternatief in de dagbesteding te bieden.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Bij de reguliere momenten in de begrotingscyclus en bij het verschijnen van de voortgangsrapportages zal expliciet aandacht worden geschonken aan de voortgang en ontwikkelingen rondom Presikhaaf.

6. Communicatie

De brief met gevoelens wordt aan het Dagelijks Bestuur van Presikhaaf Bedrijven gestuurd.

7. Kosten, baten en dekking

Opsplitsing van Presikhaaf Bedrijven in twee entiteiten

De totale transitiekosten van Presikhaaf Bedrijven bedragen € 22,2 miljoen. De gemeente Overbetuwe is (op basis van de verdeling van de GR-bijdrage voor het jaar 2012) voor 6,62% risicodragend. Gaan we uit van de totale kosten over de gehele transitieperiode (€ 22,2 mln.), dan wordt de totale bijdrage voor Overbetuwe € 1.469.640.

Gezien de verwachte nadelige resultaten in de komende jaren en het ontbreken van weerstandsvermogen, zijn er de komende jaren extra gemeentelijke bijdragen nodig. Hier heeft u op geanticipeerd via het op 6 november 2012 aangenomen amendement 3. Voor Presikhaaf wordt binnen de algemene reserve een soort bestemmingsreserve gevormd met ingang van 2013, stapsgewijs op te bouwen met € 0,5 miljoen per jaar.

Garantie Omzet Regeling (GOR)

Voor 2013 bedraagt de garantieomzet voor de gemeente Overbetuwe € 403.000,-. Door de omvang van het groenbestek zal de omzet voor Overbetuwe voor 2013 geen probleem vormen.



HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS,
de gemeentesecretaris, *loco* de burgemeester,

Th. Hoex MMO

[Signature]
drs A.S.F. van Asseldonk *R.W. Mooij*

8. Relevante stukken

1. Raadsbesluit (13rb000101)
2. Brief gevoelen (13uit11881)
3. Voorgenomen besluit
4. Beschrijving nieuwe Koers Presikhaaf & Bedrijven
5. Toelichting Transitie Presikhaaf & Bedrijven
6. Evaluatie garantieomzetregeling

Portefeuillehouder: G.C. Koopmans-Jacobs

Behandelend teammanager voor technische vragen: G.B. Gnodde, tel.: (0481) 362 300,
email: info@overbetuwe.nl

Bijlage Onderzoeken

Eind 2012 en begin 2013 zijn drie onderzoeken met betrekking tot de herstructurering en de toekomst van de Gemeenschappelijke Regeling Presikhaaf Bedrijven van start gegaan.

► Evaluatie garantieomzetregeling

Sinds 2012 geldt de garantieomzetregeling. Op grond van deze afspraak garanderen de deelnemende gemeenten door het verstrekken van opdrachten en het afnemen van uiteenlopende diensten een omzet van in totaal € 6 mln. Voor 2012 was in totaal voor alle regiogemeenten een bedrag van € 6 mln. geraamd, waarvan voor € 418.000,- aan omzet door de gemeente Overbetuwe zou moeten worden gerealiseerd. Overbetuwe heeft in 2012 onder andere het groenbestek expliciet aan Presikhaaf gegund. De totale taakstelling op de GOR is door de gemeente Overbetuwe gehaald (€797.000). In totaal is een bedrag van € 4.947.000 opgehaald met de GOR.

In het eerste kwartaal van 2013 is bij alle gemeenten de GOR 2012 geëvalueerd.

In algemene zin blijkt uit de evaluatie dat de GOR in 2012 een beperkt effect heeft gehad op de gerealiseerde omzet van Presikhaaf Bedrijven. De beoogde omzet is niet behaald. Verder ervaren gemeenten de regeling als een vorm van gedwongen winkelnering en hadden zij een pro-actievere houding van Presikhaaf Bedrijven verwacht bij het binnenhalen van opdrachten. Gemeenten zijn kritisch op de regeling omdat hij botst met het principiële uitgangspunt dat mensen zoveel mogelijk naar reguliere werkgevers begeleid moeten worden. Dan past het niet om het werk bij Presikhaaf onder te brengen, maar ligt het veel meer voor de hand om omzet bij reguliere werkgevers onder te brengen en de activiteiten uit te laten voeren door WSW'ers. Op basis van de uitkomsten wordt voorgesteld de regeling nog twee jaar te handhaven en pas daarna te besluiten over verlenging of aanpassing aan de dan gekozen strategische koers.

In de wetenschap dat het een tijdelijke maatregel betreft en dat de opsplitsing van het bedrijf voor de langere termijn geldt, is het Algemeen Bestuur voornemens om de regeling in 2013 en 2014 te handhaven met een beoogde jaarlijkse omzet van € 6 mln. Binnen Presikhaaf wordt een aanspreekpunt voor gemeenten georganiseerd die het relatiemanagement voert van alle gemeentelijke omzet bij Presikhaaf Bedrijven. Hierdoor wordt sterker ingezet om de vraag van de gemeenten dichterbij het aanbod van Presikhaaf Bedrijven te brengen.

► Onderzoek naar de transitiekosten

In de notitie 'nieuwe koers' worden de transitiekosten toegelicht. De transitiekosten zijn toegelicht tijdens de raadsbijeenkomsten op 4 en 6 maart 2013. De transitiekosten schuiven op naar 2015 doordat de beoogde reorganisatie op een latere datum van start zal gaan. De transitiekosten worden bepaald door een aantal zgn. "kostendrijvers". De voornaamste kostendrijver heeft betrekking op de professionele organisatie en daarmee de (afname van) reguliere functies.

Jaar	Oorzaak	Kosten
2011	- Afbouw eigen activiteiten: € 0,7 miljoen - Bezuiniging omvang regulier personeel: € 0,3 miljoen	€ 1,0 miljoen
2012	- Afwaardering vastgoed € 10,5 miljoen - Bezuinigingen omvang regulier personeel € 2,7 miljoen • 13 functies • Actieve begeleiding van werk naar werk - Afbouw eigen activiteiten: € 0,3 miljoen - Overige kosten: € 0,5 miljoen • Move2, inrichten nieuwe organisatie, samenwerking met werkgevers	€ 14,0 miljoen*
Subtotaal 2011 & 2012**		€ 15,0 miljoen



2013 & 2014	- Afbouw eigen activiteiten: € 0,5 miljoen - Bezuinigingen omvang regulier personeel: € 6,0 miljoen • 40 functies in 2013 en 2014 - Netto kosten - Inverdieneffecten van activiteiten tijdens re-integratie • Actieve begeleiding van werk naar werk € 0,2 miljoen - Investering in personeel € 0,5 miljoen - Overige kosten: € 0,2 miljoen • Samenwerking met werkgevers	€ 7,2 miljoen
Totale kosten gehele transitieperiode		€ 22,2 miljoen

* In de jaarrekening 2012 van Presikhaaf is aangegeven dat er in 2012 € 13.850.000 aan herstructureringskosten is uitgegeven.

** Omvang personele kosten kan dalen van € 2,7 miljoen -> € 1,9 miljoen door inverdieneffecten van de inspanning op de re-integratie van regulier personeel (Mobiliteitsbureau).

De gemeente Overbetuwe is (op basis van de verdeling van de GR-bijdrage voor het jaar 2012) voor 6,62% risicodragend. Gaan we uit van de totale kosten over de gehele transitieperiode (€ 22,2 mln.), dan wordt de bijdrage voor Overbetuwe € 1.469.640.

► Onderzoek naar de gewenste juridische structuur

Zoals hiervoor al aangegeven, hebben de deelnemende gemeenten zich op het standpunt gesteld dat de huidige gemeenschappelijke regeling op 1 januari 2015 moet eindigen. Wat de juridische vorm van een nieuw Presikhaaf Bedrijven en van de samenwerking tussen de gemeenten moet zijn, zal later beslist worden. Daarom hebben de deelnemende gemeenten opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek naar de gewenste juridische entiteit, dat in het voorjaar van 2013 is gestart. De in het najaar van 2012 opgerichte regionale raads werkgroep is bij de begeleiding van het onderzoek betrokken. De stuurgroep Re-integratie & Werk heeft 27 mei 2013 het onderzoeksrapport vastgesteld en inmiddels verstuurd naar de deelnemende gemeenten.

In het advies wordt geen keuze gemaakt voor een bepaalde juridische vorm. Dit is afhankelijk van de toekomstige koers en taken van Presikhaaf Bedrijven ("structuur volgt strategie"). Wel wordt advies gegeven over het proces dat nu gevolgd kan worden en de stappen die de gemeenten moeten zetten om tot een keuze te komen. Uit het advies blijkt dat de huidige juridische entiteit geen belemmering vormt voor het recent voorgenomen besluit over de herstructurering van de organisatie van Presikhaaf. Wanneer op een later tijdstip een besluit is genomen over de toekomstige richting, kan met de informatie uit het rapport een keuze worden gemaakt over de passende juridische vorm.

Gemeenten zullen eerst zelf hun visie op de Participatiewet (incl. de Wsw) moeten bepalen. In het onderzoek worden acht vragen geformuleerd die hierbij betrokken kunnen worden. De volgende stap is regionaal afstemmen op welke terreinen overeenkomsten zijn zodat de gezamenlijke strategie bepaald kan worden. Pas dan kan een keuze voor een structuur gemaakt worden. Met raad is overeengekomen in september 2013 tijdens de politieke avond te praten over de visie op de participatiewet en in het bijzonder de rol van Presikhaaf hierin.

